

Politični pregled.

Naša in madžaronska plačila. Državni proračun za leto 1908 je predložen. Prvič se porabi nove določbe gledé „kvote“, to se pravi glede doneska k skupnim izdatki obeh državnih polovic. Preglejmo, kakšna so naša in madžaronska plačila: milijonev kron

Skupne potrebeščine znašajo	425 25
Odtegniti kredit za 1907, ki se razdeli še po stari kvoti	6 22
Ostane torej	419 03

Od tega odtegnemo lastne dohodke vojne uprave, ki znašajo . . . . . 9 24 nadalje skupne colninske preostanke 136 99 Torej se ima pokriti v zmislu kvote skupno 272 80

Skupne državne potrebeščine, ki jih imajo plačati avstrijski narodi in Madžaroni v zmislu kvote, znašajo torej za leto 1908 kron 272 milijonev 800.000. Po novi, ravnokar sprejeti avstro-ogrski pogodbi plačuje Avstrija 63 6% od te svote, Ogrska pa 36 4%. — Avstrija torej 173 1/2 milijonev, Ogrska pa nekaj čez 99 milijonev kron. Preračunajmo tedaj, koliko plačujemo spolh. Avstrija plačuje: milijonev kron:

Pri kvoti	173 50
Pri dohodkih colnine	120 81
Vsega skupaj 294 31	

Kaj pa Madžaroni? Ogrska plačuje: milijonev kron:

Pri kvoti	99 29
Pri dohodkih colnine	16 40
Vsega skupaj 115 69	

Z drugimi besedami povedano: Avstrija bode plačevala leta 1908 za skoraj 179 milijonev kron več nego Ogrska. To imamo zahvaliti tistim ljudem, ki se pustijo „ljudske poslance“ psovati, ki pa v resnici niso drugzega nego ponižni „štifelpucerji“ vlade. Le plačujemo, — čas pride, ko bode ljudstvo samo odprlo oči in poglano nadležneze ter sebičnike tja, kamor spadajo.

Agrarno gibanje. Boj, ki se je ravnokar za avstro-ogrsko pogodbo vršil in končal in v katerem so kmetje vsled izdajstva svojih poslancev propadli, — ima vendar tudi dobre posledice. Kmetško vest, kmetško voljo je zbudilo blazno počenje ljudi, ki mečejo milijarde madžaronstvu v žrelo. Po vsej državi gré mogočno gibanje skozi kmetške vrste, v najbolj zaspanih krajih se pričenjajo kmetje zavedati, trumoma se odvrčajo od pogubnega klerikalstva in v mnogobrojnem, mogočnem številu se združujejo v kmetških agrarnih strankah. Vsi čutimo, da je šlo do sem in da ne gré več naprej. Nova nagodba je prenapolnila posodo! Na Štajerskem so prdrugičili nemški kmetje svojo dosedanja „bauernbundovsko“ stranko v veliko „nemško agrarno stranko“ (Agrarpartei). Isto se godi na Zg. Avstrijskem, isto je že ustanovljeno na Češkem in drugje. To je pravi odgovor na grehe vlade in poslancev! Agrarna stranka ni danes več igračka, ona je mogočna državna stranka, s katero mora tudi vlada računati. In „Štajerčeva“ napredna stranka koraka v eni vrsti s temi stran-

pri delu in kako ničesar dobrega v njegovi hiši ni imela. Kaj bi dekle zamoglo storiti, ko bi postala žena moža, katerega bi ljubila! Zagorjan je čutil nakrat ljubezen in ponos za svojo hčerko.

Rozika se je začudila; ravno je molzla, ko je stopil oče v hlev in hvalil lepo živino. Svit srce je stopil v njene oči in vse njeno srce je trepetalo, ko je rekla: »To me veseli, da pravi oče to.« — »Rečem samo, kar je res«, je odgovoril Zagorjan in zapustil hlev, ker ni hotel pokazati, kako mu je srce mehko postalo.

Drugi dan, po dolgem premišljevanju, si je vzel poguma, da govori z Roziko o Joževi ženitni ponudbi. Zavzemal se je za Jožo, ali rekel je vendar, da pripusti nje odločitev. Rozika je pritisnila roko na srce in rekla s solznimi očmi: »Hvala vam oče, da me ne silite. Kar zahtevate, storim; samo Jožeta ne vzamem! Raje umrem! Oče, prosim vas, ne pečajte se z Jožom. Ne morem pomagati, jaz se bojim pred njim; zdi se mi, da bode postal on naša nesreča.« — Resno je gledal Zagorjan in odgovoril: »Jaz te oe silim, ako ga na noben način nočeš, mu moraš to povedati. Ali kar si naprej rekla, to nočem več slišati. Joža je lump, ali ti ne veš, zakaj je to postal in povem ti, da je v Rdečem gozdu še veliko večjih lumpov. On je moj prijatelj in zato ne trpim slabe besede o njemu. Razumeš?« — S tem je bil pogovor končan.

(Naprej prihodnjič.)

kami, pod isto zeleno zastavo kmetске pravice. Dal Bog, da bi postali močnejši in dokazali svetu, da je kmet prvi gospod!

Nagodba in kmetje. Kmetijska centrala, ki je bila odločna voditeljica borbe proti avstro-ogrski nagodbi, objavlja zdaj sledeče vrstice: — Nagodba se je z veliko večino sprejela; torej se je najvažnejše kmetijske zahteve, pod noge teptalo. Združeni naši nasprotniki so sicer zmagali, ali v principu smo ostali mi zmagovalci. Vkljub svoji zmagi so naši nasprotniki razbiti in drugi takšni boj s tako izrednimi sredstvi bi ne zamogli dokončati. Naša kmetijska odkritosrčnost nam sicer ni prinesla zmage, ali vsaj častni poraz. Centrala je držala zeleno zastavo do zadnjega hipa visoko in neomadeževano. Vedno se je držala svojega programa in ni se pustila pripogniti. Obdana od stoterih kmetških društev, podprta od sklepov kmetških zborovanj, polna zaupanja, je centrala falanga, od katere odletijo vsi nasprotniški streli brez uspeha. V polni moči stoji tukaj in postane voditeljica kmetškega gibanja na Avstrijskem. Centrala se zahvaljuje vsem, ki so ji bili v težkem času zvesti. V naši edinstvi leži moč. „Für Halm und Ar, heut' und immerdar!“ A. Simitsch vitez Hohenblum.

Tudi gosposka zbornica je 19. decembra z velikimi težavami avstro-ogrsko nagodbo sprejela. Vse je torej pod streho, — vlada in poslanci so šli lahko s mirnim srcem na božične počitnice.

Prestolni govor, s katerim je cesar delegacijo sprejel, je omenil v prvi vrsti, da so zunanje razmere naše monarhije z drugimi državami izberne. Posledica dobrih razmer, v katerih se nahajajo evropske države, je stalni mir. — Cesar je omenil v prestolnem govoru tudi zahtevo za armado in prosil delegate, naj izvršijo redno svoje naloge.

Friderik grof Schönborn, predsednik upravnega sodišča in bivši minister, je umrl. Bil je klerikalec, kakor skoraj vsi avstrijski ministri, ali skušal je vsaj ostati brezstrankarski.

Koliko tobaka se je porabilo l. 1906? Poraba tobaka je prinesla državi leta 1906 skupno čez 241 milijonev kron, to je za 11 1/2 milijonev čez nego leta 1905. Lepe številke, kaj?!

Dopisi.

Janživrh pri Ribnici. Gospodični učiteljci tam pri Orozlu, ne vemo prav, kak se že pišejo, želimo veselo novo leto. Naši otročniki nam pravijo, da gospodična ves božji dan v šoli šivajo in štrikajo, zato si mislimo, da jim je veliko časa na razpolago. Če je res tako, bi se jim mi priporočili, da bi nam izluščili z deco bučnega semena v tej dolgočasni zimi.

Račje. (Sramote ni.) Dragi „Štajerc“, ne zameri, da se zopet drznem te prositi tvoje ojstre krtače, da osnažiš neki jungferci njeno uniformo. Bilo je na dan sv. Štefana, pri g. M. gostilničarju v Račah. Dolgi čas zimskih večerov, me je privabil z mojimi tovariši v to gostilno. Kmalu pri vstopu v sobo, zagledam dobro poznano Kolarvo Nančo. Bila je prav židane volje, sedeča med dvema fantoma. Dekle si je gotovo hotelo privoščiti par kapljic rujnega vinca, ali zgodi se dostikrat, da človek malo preveč pije, tako se je tudi zgodilo naši sikani Nanči. Bila je tako pijana, da ni vedela ima hlače ali jenko in v tej pijanosti je prepevala, razbijala in tolkla ob mizo, kot besna. Ker si pa pri tej zabavi ni mogla ohladiti svoje vroče krvi, ji pa hitro pride na misel, kako bi se kaj kegljalo in res kmalu sta se podala z nekim fantom v kegljišče; kaj sta tam delala — tega ne vem. Ko se vrneta, se naša Nančica zelo prestraši, uvideč, da nima rute, ali ruta ni bila vkrađena, temveč skrita. Ko bi ti frajlica ne bila tako noblik in bi se bila tudi z nekim fantom šla kratkočasit v kegljišče, tedaj bi ti ne bilo treba drugi dan rute iskati, toraj bodi prihodnjič bolj previdna, če hočeš kaj več dobit, sicer te pa malokdo mara.

Medborovnice, 26. dec. 1907. Prišel sem v gostilno pri „Vahu“ na eno steklenico piva, ker vem da ima Jozej vedno dobro pijačo. Pri drugi mizi so se pogovarjali čez Glinjako in pa čez Borovsko posojilnico; eni so vlekli nazaj — drugi

pa naprej. Slednjič so mogli Glinjani usta tiščati, ker niso mogli dokazati, kaj je Glinjaka posojilnica že koristnega napravila. Še čežinovnega križa niso spravili vkup. — V Borovljah ima pa posojilnica vsako leto 5 do 6 tavnend kron čistega dobička, ker ima velik promet. Zdjaj po novem letu bode dala od hranilnih vlog 4 1/2% obresti, kar druge prillikove hranilnice ne zamorejo. A tako — reče gostilničar — kar v nedeljo grem k Cinglu na Trato in bom svoj denar pobasov in ga bodem nesel v Borovlje, kjer dobim več obresti in tudi je bolj varno tam. (Ploskanje in odobravanje).

Sent Janž v Rožu. Pri nas so zdaj odprli železnično postajico, seveda ne drugači, da smo sami plačali vse stroške. Smo pa vsaj z svetom zvezani, prej nismo vedeli, ali bi se vozili do Svetne vasi, ali pa do Bistrice v Rožu. V Sent Janžu je vse koj kmet, čeravno prijatelji „Mira“, pa vendar tihi, pobožni in pošteni ljudje. Niso tako hudobni in breznačajni kakor zveza crnorudečih anarhistov od Borovelj do Ždovelj. Rajši imam tihega slovenskega kmeta, kakor pa odpadnika, ki se je vjel v mreže „Korošca“.

Borovlje (Ferlach). V Rožni dolini je nekaj takozvanih „visokošolcev“, kateri bi imeli duhovniki biti, pa niso ostali zvesti „Marjanišču“ in hočejo postati juristi. Ti mladeniči, prof. Scheiningova garda, pridigujejo zdaj novo vero v Borovljah in okolici! Zloglasnemu „Miru“ v Celovcu obrnili so hrbet in postali so — liberalci!!! Ti ljudje pišejo list „Korošec“ na Kranjskem, ker na Koroškem ne dobijo tiškarne — res v tako prevzetnem jeziku, kakor le od tako mladih neskušnih oseb pričakujemo. Po gostilnah nosijo svoj nos tako visoko — da ne pozdravijo več nikogar, kakor znajo le pijani hlapi in barabe. Ne vem kako to naš vrli naprednjak prvi gostilničar gospod Joze Just še pretrpiti zanore. Praojhova hiša je bila vselej napredna in tudi vai tujci tam občujejo in prenočujejo; torej naprej z odpadnimi mlado-slovenskimi fantalini. Sram bi imelo biti stare Borovljance da tem neskušnim mladeničem dajo se za nos voditi. Gospod Tonček Štangl le zato drži z njimi, da bi mu na konja pomagali. Ali nima z konzumom dosti opraviti?

Podljubelj, 23. dec. 1907. Sliši se iz zanesljivih ust, gospod fajmošter Janko Arnusch podjedo na Prevalje k Dev. Mariji na jezeru za župnika. Ta nova fara bode pa že bolj mastna kakor Podljubeljom, kjer razsaja danes le samo brezverski socijalni-demokratizem. Gospod si je ustanovil eno posojilnico, da bi svoje slabe dehodke malo poboljšal, a socijalisti ne marajo za njegovo „kaso“, kupili so si sami eno in nastavili jo v Bundravo hišo v Borovljah. Gospod Štangl in Barovnik vidita lepo poslopje stare Borovske hranilnice, revčka pa hočeta temu močnemu zavodu tekmovali! Če Vama tudi „Turki“ pomagajo ne bodeta nič opravila. Delajte kar hočete, stari Borovski hranilnice niste kos!

Borovlje, na božičev dan 1907. Ljubi „Štajerc“, ti ne veš, kako se pri nas svet meša. Črni socijalisti so si izmislili kosmate laži, katere vsaka baba ošljata da nimajo nog, in spravili so med ljudi čenčarijo, da Borovska posojilnica nazaduje in da ljudje denar vzdigujejo. To pa ni resnica in vsak pameten človek vidi, da je narobe res. Posojilnica v Borovljah, katera je v rokah poštenih in zmožnih mož, se dobro vladuje in ima dosti kapitala, da vselej na vse strani vložnikom, kakor tudi vsakovrstna posojila, seveda na gotov način vstreči zamore. Posojilnica v Borovljah ima že svojo lastno hišo, katera zdaj 6% obresti nese, ker je vse dobro v najem dano. — Posojilnica je kupila tudi Boštovo hišo, katera ima veliko stavbenega protora v vrednosti 10 K seženj □, Lesa zrelega v gozdih je za več ko 25.000 gold. Železnica K 6500 — odškodnine, prodalo se je tudi nekaj grunta in vidi se, da ima Spodnjerožna posojilnica v Borovljah celo Boštovo hišo — zastoj. Rajni Bošt je bil pa najhujši in najzagriženejši prvak Cinglove stranke. Mož je bil velike postave in agitator po gostilnah, kakor ga zdaj patent-liberalni Slovenci nimajo. (Ča bi Bošt to vedel, da ima zdaj napredna stranka njegovo hišo, tako bi se še v hladni gomili zasukal. Človek suče — Bog pa obrne.) To jih pa strašno boli, da je posojilnica z nakupom Boštve hiše